

Mântuirea prin literatură

Volumul *Viață și literatură – Ovidiu Moceanu la 65 de ani**, apărut la Editura Universității „Transilvania” din Brașov, este o monografie coordonată de Andrei Bodiș și de Rodica Ilie, în cuprinsul căreia găsim excelente considerații critice privind opera lui Ovidiu Moceanu, preot și profesor în același timp, dar și reflecții asupra vieții autorului.

Cum e mai bine să-l citim pe prozatorul Ovidiu Moceanu? Prin prisma simbolurilor religioase, ținând cont de „esența mistică” a Ortodoxiei sau prin dimensiunea biografică a cărților lui? La o astfel de întrebare încercăm să răspundă toți autorii cuprinși în acest volum.

„Principala caracteristică a personalității lui Ovidiu Moceanu, aceea care îi dă tema profundă, tonul sau sunetul fundamental este finețea... Pe de o parte, ea ține de o figură a spiritului pe care nu ne-o putem imagina decât ca deschidere, ca disponibilitate de a îmbrățișa lumea ca multitudine, ca variație nelimitată, înainte de a o ordona ori regulariza”, spune Caius Dobrescu în capitolul *Despre modalitatea graduală a grației. Moștenire ortodoxă și subtilitate modernă în proza lui Ovidiu Moceanu*.

Interacțiunea dintre sensibilitatea ortodoxă și forma modernă a romanului, spune tot Caius Dobrescu – referindu-se la proza aceluiași autor, Ovidiu Moceanu – este de regăsit în creația dostoevskiană. În ceea ce privește literatura română, un scriitor ce reprezintă reperul semnificativ pentru proza lui Ovidiu Moceanu este Ion Agârbiceanu, pentru care creștinismul ce organizează creația sa epică înseamnă în același timp și introspecție, după cum aflăm tot din capitolul semnat de Caius Dobrescu.

Un alt autor important prezent în antologie și antologator în același timp este Andrei Bodiș, care scrie despre o anume „dimensiune biografică” în literatura lui Ovidiu Moceanu, dar și despre „un roman al dublei experiențe”.

Ovidiu Moceanu narează despre experiența comunistă și despre cea care a urmat Revoluției, iar secvențele biografice îl surprind într-o situație-limită, deoarece personajul lui este diagnosticat cu cancer.

Temele și motivele de factură religioasă se regăsesc în toate volumele lui Ovidiu Moceanu: *O privire spre Ioan, Fii binevenit, călătorule!*, *Ordinul Bunei Speranțe, Împăratul Iubirii, Spovedania. Roman cu 30 de ferestre*.

„Dincolo de stratul diegetic al istoriei narate, dincolo de decorul tern și adesea sumbru al cotidianului, transpare angrenajul mecanismelor psihologice care antrenează schimbări fundamentale în interiorul ființei”, spune Mihai Ion, reflectând asupra prozei lui Ovidiu Moceanu, iar Adrian Lăcătuș observă în această proză „un misticism privat”, „o existență construită”, „o relație dramatică și antagonică cu lumea”.

Astfel, Ovidiu Moceanu înțelege literatura ca spațiu de explorare a posibilităților unei existențe spirituale „într-o lume irațională, opacă, violentă”.

Partea a doua a acestui volum cuprinde reflecții despre esența lui Ovidiu Moceanu. Referindu-se la tripla condiție a autorului, Romulus Bucur spune despre Ovidiu Moceanu: „Criticul se subordonează în general scriitorului, istoricul literar profesorului de literatură și amândoi omului credincios”.

Personalități din lumea creștină sunt evocate în scrierile lui Ovidiu Moceanu: Ilie Cleopa, Constantin Galeriu, Dumitru Stăniloae, Nicolae Steinhardt, Bartolomeu Anania, Ioanichie Bălan, Antonie Plămădeală, Dumitru Teologul.

Preotul devine un hermeneut, un deschizător de lumi pentru Ovidiu Moceanu, iar temele și motivele creștine fac obiectul observației autorului: icoanele, mărturisirea ortodoxă, isihasmul, smerenia, credința și cultura, filozofia, căderea în păcat.

În ultima parte a cărții, intitulată, în mod simbolic *Amintiri, portrete, imagini*, Ovidiu Moceanu este prezentat ca „un om bun, un bun scriitor”, un erou care are în el „o genă a bunului samaritean” (Alexandru Mușina).

Concluzionând, Rodica Ilie vorbește despre „norma și normalitatea profesiei”, amintindu-și în personalitatea domnului Ovidiu Moceanu „o prezență caldă, binevoitoare”, un profesor care, alături de Gheorghe Crăciun și de Alexandru Mușina, s-a dăruit unui spirit al filologiei brașovene.

Literatura pe care o scrie Ovidiu Moceanu are două repere fundamentale: ortodoxia și modernitatea, iar demersul narativ este unul extrem de original și de captivant. Din acest motiv, se poate spune că autorul se va mântui prin scris, ori prin actul creației.

**Viață și literatură – Ovidiu Moceanu la 65 de ani*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2013